

EXPERIMENTAȚI, COPII, NUMAI „INOPORTUN” SĂ FIE!

NEPOȚȚII de Copii, Valeriu Gălbeneț, regia Horia Gârbea. TEATRU „INOPORTUN”. Data premierei: 29 aprilie 1999. Regia: Dragoș Galgoșiu. Scenografia: Valentin Călinescu. Distribuția: Florin Călinescu (Cyrille), Tatiana Iekel (Regina Morti), Ioana Pavelescu (Sora), Nicolae Dinică (Profesorul), Doru Ana (Hubert), Constantin Cojocaru (Ziaristul).

În marasmul ce însoțește trecerea teatrului românesc la economia de piață, teatrul „Inoportun” e o șansă. Ca și Teatrul de cameră. Ca și Teatrul româno-francez sau franco-român. Existența lor, salutară în principiu, comportă discuții distincte, în funcție de specificul fiecăruia, de genul de teatru pe care vor să-l cultive și, nu în ultimul rând, de calitatea spectacolelor, cea care le poate justifica sau nu prezența în peisajul vieții noastre teatrale. Patronate spiritual - și conceptual - de UNITER, girate valoric de firma acestuia, pe care ar avea datoria s-o onoreze, spectacolele se realizează ca proiecte teatrale ce-și asigură mai întâi o bază „logistică”, găsindu-și firmele sau instituțiile culturale sponsorizatoare. Ele nu depind, astfel, de încasările pe care le realizează, permițându-și deci un pronunțat caracter experimental, chiar dacă „ratificarea” lor, ca fapte de teatru, nu poate fi făcută decât de public și de critică. În măsura în care critica ia cunoștință de ele, pentru a le analiza apoi cu obiectivitate, raportându-le la cursul evolutiv firesc al întregului fenomen teatral. E singurul mod de a stabili viabilitatea și organicitatea unei producții teatrale sau, dimpotrivă, caducitatea și „inoportunitatea” ei.

Din acest ultim punct de vedere, să-i zicem al (in)oportunității, producțiile de pînă acum ale Teatrului „Inoportun” reușesc să-i respecte cu strictețe titlatura, fiind cel puțin de o inutilitate aproape perfectă. Avem în vedere așfel spectacolul inaugural cu piesa lui Horia Gârbea, **Funcționarul destinului** (un fel de **Șeful sectorului suflete**, fără talentul lui Mirodan), ce n-a putut fi salvată de regia lui Felix Alexa, cît și cea de a doua producție, cu piesa **Nepoțții de Copii** (versiunea românească, același Horia Gârbea), în regia lui Dragoș Galgoșiu. Că regizorul e fără îndoială talentat, am mai spus-o, și nu o dată. Că era adesea lipsit de rigoare și coerență, o știam. Că demersul său se poate împotrîmoli definitiv în sterilitatea unor căutări formale, ne-o demonstrează acum cu prisosință.

E bine că în textul spectacolului au fost inserate opinii ale criticii literare franceze despre piesă și autorul ei. Spectatorilor li se atrage astfel atenția - la urma urmei, cu onestitate - că nu textul regretatului autor (homosexual notoriu, ce-și deplînge sfîrșitul, datorat necruțătoarei SIDA) e responsabil pentru toate elucubrațiile montării. Aceasta e 100% „galgoșiană”.

Adică nu doar barocă, ci și redundantă, lipsită de orice logică, dar cultivînd cu obstinație toate „inoportunitățile” cu putință, cu o dezinvoltură ușor de recunoscut potrivit literaturii de specialitate. Dacă mai adăugăm faptul că rolul principal, al actorului-muribund (ce se desparte de viață cu o tandrețe sui-generis, refuzîndu-și efuziunile lirice, siropoase, în favoarea unui cu așfel mai evident fior tragic, esențial), e pur și simplu ferfenițit prin stilul de emisie „golănesc”, „printre dinți”, propriu lui Florin Călinescu (Cyrille), actorul român confundînd spleen-ul cu sictirul, ne vom apropia cît de cît de imaginea grotesc-terifiantă a acestei tumori teatrale maligne, patronate cu seninătate de UNITER. Inuții a mai întreba cui folosește, din moment ce, acum, se pot găsi bani și pentru așa ceva. O dovedește și scenografia semnată de Valentin Călinescu, deloc „săracă”, făcînd

să coabiteze o anumită frustețe expresionistă cu un rafinament al morbidului, realmente nelipsit de interes.

Actorii Tatiana Iekel (Regina Morti), Ioana Pavelescu (Sora), Nicolae Dinică (Profesorul), Doru Ana (Hubert) și Constantin Cojocaru (Ziaristul) nu au, desigur, nici o vină. Staff-ul „Inoportunului” nu-și poate însă ignora convenita neresponsabilitate față de eficiența artistică a demersurilor sale.

Oricum, pînă la urmă nu e greu de înțeles că, de fapt, „nepoțții” sîntem noi, spectatorii, experimental teatral fiindu-și suficient lui însuși. Așa că, parafrazîndu-l pe Heliade, putem zice la rîndu-ne: experimentați, copii, numai „inoportun” să fie! Important e ca baba să se pieptene neapărat altfel, chiar dacă lucrul ăsta nu mai interesează pe nimeni.

VICTOR PARHON

foto: dan vatamanic

Ioana pavelescu, doru ana, florin călinescu și nicolae dinica